

HOEFBLAD

Maart April 2010

Foto: Wim Tuijtelaars

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

BESTUURSPRAATJE

Het is alweer jaren geleden dat we hebben kunnen genieten van een echte winter. Vanaf de kerstviering tot het moment dat ik dit stukje typ, is het koud geweest en vaak lag er sneeuw.

Dit was dan ook kenmerkend voor de laatste wandelingen van Ken en Geniet, eerst even buiten kijken, of het wel bekwaam is voor vertrek. Vaak ging dit gepaard met telefoontjes van onze leden, met als vraag wat doen we, gaat de kerstviering wel door of gaan we wel wandelen. Gelukkig hebben we nog geen activiteit af hoeven zeggen, waarbij gezegd moet worden, dat vooral uw mening in deze altijd gerespecteerd is, immers niet iedereen durft in deze weersomstandigheden te rijden. Sommigen hebben dan ook af moeten haken, hetgeen door de medeleden gerespecteerd werd; als bestuur zijn we zeer blij met dit begrip.

Degenen die wel mee durfden hebben kunnen genieten van de bijzonder fraaie landschappen en de kou nam men op de koop toe. Wel was er veel aandacht voor onze gidsen, die weer veel te vertellen hadden en hun kennis met ons deelden. Natuurlijk hopen we zo langzamerhand wel op beter weer, want op dit moment is het voor de meesten mooi genoeg geweest en verlangend kijken we uit naar het voorjaar, naar de eerste katjes enz.

Helaas hadden we de afgelopen periode ook met minder prettige dingen te maken. Zo werden we geplaagd met vernielingen in onze natuurtuin Kandoel, waarbij vooral de imkers van Ambrosius werden getroffen. Tot twee keer toe werden bijenkasten omgegooid, met als gevolg een verstoord bijenvolk, dat daarbij bloot gesteld werd aan de kou en daardoor ontstond veel sterfte onder het bijenvolk, iets dat niet te verteren is. Twee keer hebben we aangifte gedaan bij de politie, hopende dat de daders gepakt zouden worden, echter tot op heden zonder resultaat. Wij vragen u ook waakzaam te zijn als u eens in de buurt van de tuin komt en als u iets verdachts ziet, dit te melden bij het bestuur. Het ergste aan deze zaak is dat onze vrijwilligers telkenmale met dit soort zaken worden geconfronteerd; zij zijn het die er bij uit komen en als je dan vele uren gewerkt hebt om één en ander op te knappen is het bijzonder zuur, dat jouw werk teniet gedaan wordt. Laat ons hopen dat dit niet meer voor komt.

Wist u dat uw hulp op alle fronten welkom is, in de tuin, maar ook bij de andere werkgroepen? Al vele keren hebben we deze oproep gedaan en gelukkig melden zich leden aan voor het verlenen van hun medewerking. Toch doe ik dit telkens opnieuw, omdat het onvermijdelijk is dat er ook leden zijn die hun vrijwilligerswerk moeten staken; vaak speelt de leeftijd dan toch een rol. Dus hebt u nog wat vrije tijd over, informeer dan naar de mogelijkheden.

Tijdens de jaarvergadering hebben we leden die in de naaste omgeving van het Looiershof wonen verzocht, om bij deelname aan onze tochten zelf naar het vertrekpunt te komen, dit maakt het voor de chauffeurs weer wat makkelijker. Wel vragen we u op tijd aanwezig te zijn.

Mocht u om wat voor reden verhinderd zijn, meldt dit dan de avond van tevoren bij Koos of Marie-José, zij kunnen dan mogelijk nog iets regelen en uw chauffeur inlichten. U weet het: meestal gaat bij ons de tocht door, als u zonder meer niet komt opdagen is dit bijzonder vervelend voor de groep die staat te wachten.

Ook Ken en Geniet heeft aan alle kanten te maken met kostenstijgingen, hetgeen tot op heden nog wel op te vangen is, maar toch hebben we tijdens onze algemene ledenvergadering daar over gesproken, met name over de inning van de contributie.

Voorop staat dat wij uw wensen proberen in te willigen, degenen die het liefst een acceptgiro willen blijven ontvangen, krijgen die dan ook gewoon toegestuurd. Echter zij die willen kiezen voor een automatische afschrijving, hetgeen veel minder kosten met zich meebrengt, vragen wij een e-mail te sturen naar de penningmeester. Wilt u via het telebankieren of internetbankieren betalen, dan kunt u dit ook kenbaar maken, u ontvangt dan een mail van de penningmeester met uw instructie hoe te betalen.

Hier komen we uiteraard in de toekomst nog een keer op terug. Uw e-mailadres wordt tevens opgenomen in onze ledenadministratie, zodat we u bij mogelijke wijzigingen in het programma of andere belangwekkende zaken kunnen verwittigen middels een groepsmail. Als u liever géén mail van Ken en Geniet wilt ontvangen dan kunt u dit aangeven en wordt u uit de verzendlijst geschrapt. Let wel: als u niet in het bezit bent van een computer, blijven we ook u informeren via dit Hoefblad en de andere media.

Maar genoeg over technische zaken, want daar is ons Hoefblad niet voor bedoeld. Ik wens u wederom veel leesplezier in dit Hoefblad.

Christ Grootzwagers

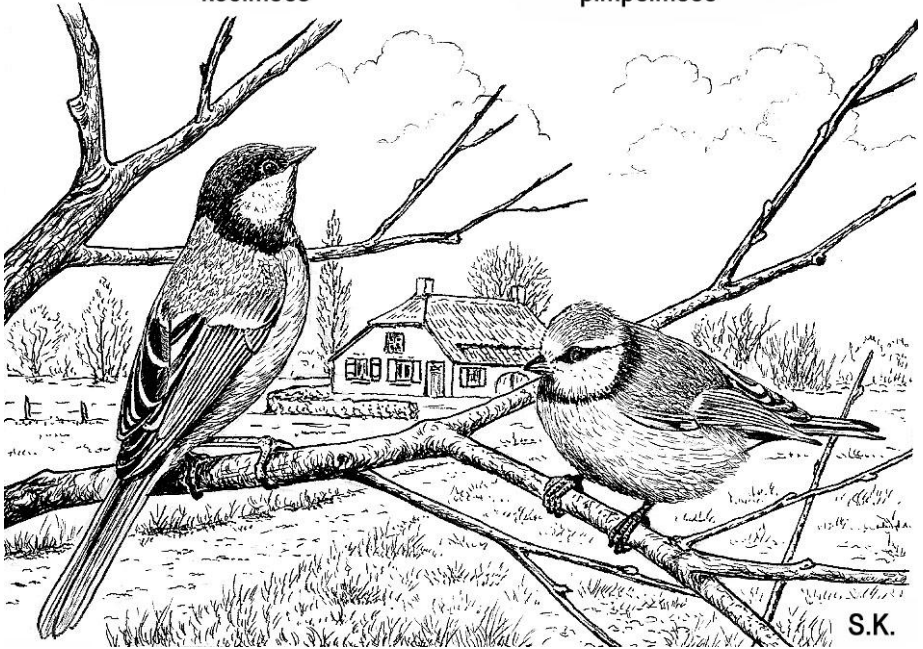
WAAR WAREN DE VOGELS?

Vanaf de week voor Kerst tot half januari. Weet u het nog? De sneeuw, de vorst, de roep van alle kanten om strooizout, sneeuwscheppen en water en voer voor de vogels?

We hebben ons best gedaan om onze gevleugelde vrienden door die barre weken te helpen.

koolmees

pimpelmees

S.K.

Maar wat gebeurde bij mij in de tuin? Vetbollen, pindarekjes, andere zaadbollen, ze bleven onaangeroerd. Ze pikten het niet. Ik moet wel eerlijk toegeven, ik heb het voer zo gehangen dat ik de vogels ook zelf kon zien. Ik wilde het zien als ze zaten te eten of als ze vochten wie het lekkerste graantje mee kon pikken. In het Hoesblad van november stond het ook dat je het voer voor het keukenraam kon zetten om de vogels beter te kunnen zien. Dat vond ik te gek, dus iets verder weg, vlak bij een struik leek me voor die beestjes wel veiliger. Ik kan ze tenslotte niet redden als er een kat of een roofvogel ook honger heeft. De bollen die ik hier en daar achter ik de tuin had gehangen vielen beter in de smaak. Ze zagen er misschien wat appetijtelijker uit al kwamen ze uit dezelfde verpakking. Maar ook die bleven gedeeltelijk hangen. Er waren ook weinig kleine vogels in mijn tuin.

Je moet dan als mens verstandig zijn en het voer naar de vogels brengen, uit het zicht, zonder er zelf plezier aan te beleven. Met een beetje pijn in m'n hart heb ik dat ook maar gedaan in de hoop dat ik daarmee een beetje dierenleed heb kunnen voorkomen. Je moet er dan maar dat beetje mensenleed voor over hebben.

Ik hoorde van verschillende kanten dat ook het voer en de vogels in hun tuin het af lieten weten. Was er iets bijzonders aan de hand?

Riet.

VERSLAG UILENWERKGROEP KEN EN GENIET 2009

Het jaar 2009 is voor wat betreft de kerkuilen een dramatisch slecht jaar geweest.

Van de 40 kerkuilenkasten die we als uilenwerkgroep hebben geplaatst waren er slechts een handjevol bewoond.

Er zijn nergens jonge kerkuilen uitgevlogen.

Alleen in een door ons geplaatste kast, die nu door de uilenwerkgroep van Gilze Rijen wordt gecontroleerd, werden 3 jongen groot gebracht.

Ook kasten waarin jaren achter elkaar een of soms wel meerdere broedsels werden geconstateerd bleven leeg. De oorzaak zal gezocht moeten worden in de slechte muizenstand na een pittige winter.

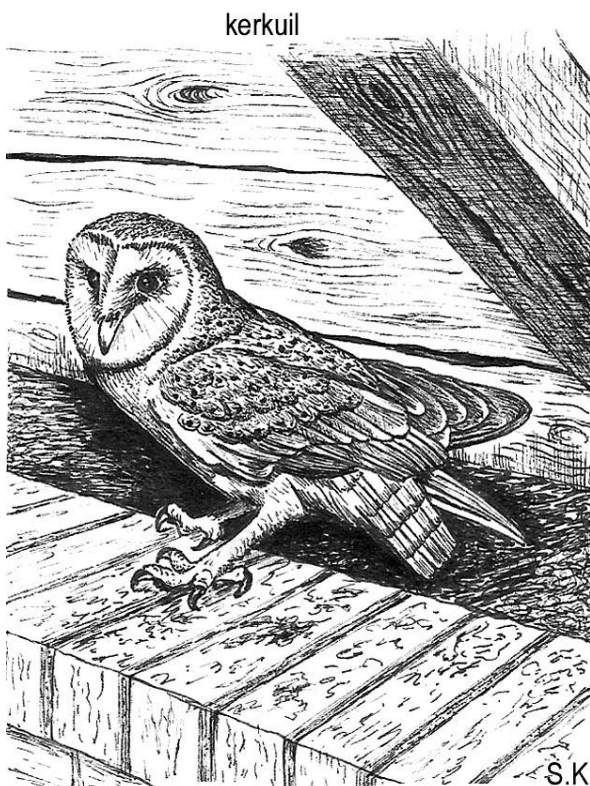
Uit een aantal kasten was de kerkuil door kauwen, duiven of roeken verdreven.

Dit slechte resultaat komt overigens redelijk overeen met de landelijke bevindingen.

Wat de steenuil betreft was er gelukkig meer succes te melden.

Het aanbieden van nestgelegenheid voor de steenuil in de vorm van nestkasten begint zijn vruchten af te werpen. Ook in 2009 zijn er verschillende steenuilnestkasten geplaatst in het gebied van Ken en Geniet. Aan het succes zal ook het aanleggen en in stand houden van het door de steenuil gewenste kleinschalige biotoop ongetwijfeld hebben bijgedragen.

Van de 25 geplaatste steenuilnestkasten waren er zeker 9 bewoond, in 5 werd er met zekerheid gebroed en zijn er 7 jongen uitgevlogen.

Het komend seizoen zullen we kunnen constateren of de stand van de kerkuil weer aantrekt of dat ook de afgelopen winter zijn tol zal eisen. Het lijkt er op dat de steenuil zich iets minder aantrekt van de slechte weersomstandigheden en het geringe aantal muizen dat beschikbaar is.

Namens de uilenwerkgroep van Ken en Geniet,

Roelof Janssens

OBERINNTAL EN KAUNERTAL 9 maart 2010

Op 9 maart mag ik een fotopresentatie verzorgen van Oostenrijk. Deze gaat níet over de Montafon, zoals in het laatste Hoefblad stond, maar over het Kaunertal en het Oberinntal.

We kampeerden in 2008 in Ried im Oberinntal, van waaruit we diverse wandelingen hebben gemaakt. De digitale rondreis begint bij de gletsjers van de Weisseespitze, waarna we langs de Faggenbach afdalen door het

Kaunertal, langs de Weissee, de Gepatschferner en de Gepatschstausee naar Feichten.

Bij Kaltenbrunn met zijn beroemde kapel vinden we velerlei planten. We volgen de panoramaweg van de Aifneralm richting Falkaunsalm, waar we o.a. de notenkraker zien. De Fliesser Sonnenhänge herbergen vele planten en vlinders, zoals de wegedoornpage welke voor dit natuurgebied het boegbeeld is. Langs Schloss Berneck dalen we af naar het Oberinntal, om aan de overzijde van de Inn weer de bergen in te trekken van Ladis, Fiss en Serfaus. Hier maken we diverse wandelingen over de Genusswanderweg; genieten is het hier zeker! van de prachtige uitzichten en de vele vlinders en planten, waaronder vele orchideeën. Ook gaan we hogerop naar het Schönjochl en de Matekopf, en doen we de Murmeltierweg waar nog veel sneeuw ligt. Natuurlijk maken we bij Ried ook een wandeling, naar de Fallende Bach, een waterval die 160 meter omlaag stort vanaf de Glockturmkmamm. Weer zuidelijker in het Oberinntal bezoeken we de Pfundser Tschey, waar de alpenweiden vol staan met kleurige bloemen en de koninginpage zich laat zien. Bij Nauders gaan we naar de Mutzkopf met de Schwarzsee en de Grüner See, twee prachtige bergmeertjes. Ook bewandelen we de Nauderer Hohenweg, ook hier is het uitzicht adembenemend. Via de Reschenpass naar de Reschensee en daar gaan we een dal in naar Melag, waar we een stuk richting de Weisseespitze lopen, waar we onze digitale wandeling begonnen zijn.

Fia Grootzwagers

17 JANUARI SETERSE BERGEN.

Met 16 personen zijn we deze morgen op stap gegaan met Jeroen Nusselein, onze gids.

De Seterse Bergen, de naam zegt het al, is een heuvelachtig gebied. Volgens Jeroen, zeer waarschijnlijk een overblijfsel van de laatste ijstijd. Boven op een heuvel vertelde hij waar de naam Seters vandaan komt. De naam is verwant met Sittard, ofwel de oude naam sijtwerts. De betekenis ervan is zijwaarts gelegen. Het gehucht Seters ligt ook nu nog terzijde van alle doorgaande wegen.

In de 17^e eeuw bestond het gehucht Seters uit zo'n 10 boerderijen waar 60 mensen woonden. Hun akkers werden regelmatig bestoven met zand waardoor veel van de oogst verloren ging. Verhuizen was voor hen blijkbaar geen optie, dus hebben ze met schop en kruiwagen de stuifduinen tot een wal uitgebreid door laagtes op te vullen en te bedekken met plaggen.

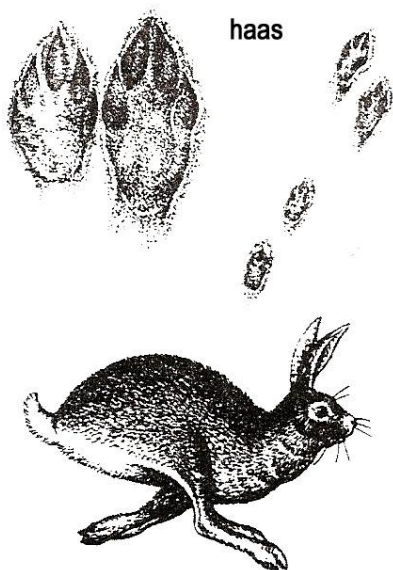
We begonnen onze tocht bij de ingang van een speelbos. Deze worden in meerdere bosgebieden aangelegd om kinderen te laten ervaren hoe belangrijk natuur is. Ze mogen in zo'n stuk bos dingen doen die ze in hun eigen leefomgeving niet meer kunnen, zoals hutten bouwen, met zand spelen, ravotten. Belangrijk voor de jongeren van nu, maar ook voor de jeugd in de toekomst. Hopelijk zijn er dan enthousiaste mensen die bewuste keuzes kunnen maken voor de natuur.

Mogelijk tegen dezelfde achtergrond is in dit bos een mountainbikepad aangelegd waar veel gebruik van gemaakt wordt. Voor natuurliefhebbers lijken de fietsers soms op rustverstoorders, maar deze paden en ook ruitpaden zijn juist aangelegd om voor wandelaars, maar ook voor dieren een rustgebied te creëren.

Bij het begin van de tocht vertelde Jeroen dat hij vergeefs gezocht had naar de uilenroestplaats die volgens de aankondiging in het boekje in dit gebied zou moeten zijn. Tijdens de wandeling hebben we wel enkele uilen ontdekt. Ze zaten er met een uitgesneden kop op afgezaagde boomstammen maar stilletjes bij. Hulde aan de makers.

Met Jeroen op pad gaan betekent sporen zoeken. Dankzij de sneeuw vonden we al snel de sporen van honden en reeën. Aan de voet van een struik zagen we vraatsporen aan de schors.

Met een voorbeeldstokje waarin de tandjes van een dier stonden, konden we gaan kijken of we op de takken sporen van tandjes konden vinden die overeen kwamen. Met een schedeltje van een haas konden we duidelijk de gespleten voortandjes zien waarmee dit dier zich in het hout heeft

vastgezet, met de ondertanden heeft hij de schors eraf geknaagd. Ook aan de sporen in de sneeuw liet Jeroen ons zien dat het een haas was geweest. Wij dachten dat het er zeken twee moesten zijn, gezien de vele sporen. Bij gebrek aan een echte haas, sprong hij haasje over en konden wij zien hoe een echte haas op z'n pootjes terecht komt.

We werden vanmorgen ook aan het werk gezet. Met behulp van een lijst met 6 foto's van bomen en struiken en enkele aanwijzingen over bladknoppen konden we onderzoeken welke boom of struik bij de foto hoorde. Twee vrijwilligers kregen een meetlat om de jaarringen, van

vier jaar, in takken te meten en te noteren in een lijstje. Later zouden we kunnen merken hoeveel het verschil is in groei per jaar en per boom. Bij het krentenboompje heeft Jeroen het volgend gedichtje voorgelezen:

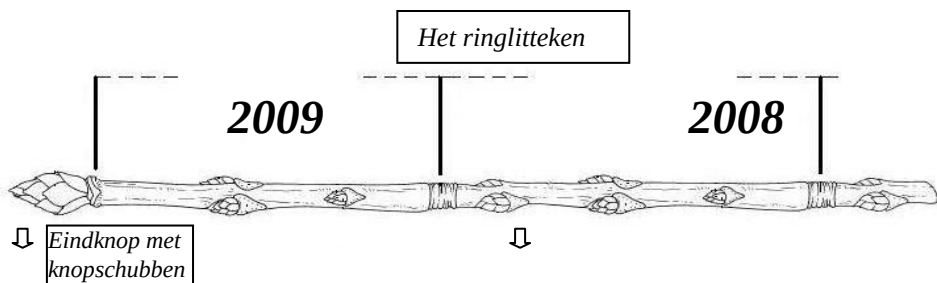
Het krentenboompje is maar klein ,
maar waarvoor zou het groter zijn?
Het eerste wit, het eerste rood,
daarin is dit boompje groot.

We hebben een fijne, gezellige leerzame morgen gehad. De paden waren soms wat glibberig door de pas gevallen sneeuw, maar we hebben ons staande gehouden. Na zo'n tocht smaakte de koffie in het pannenkoekenhuis heerlijk.

Jeroen bedankt.

Riet Hartmans.

Hierna volgt een verslag met nadere uitleg over onze "werkzaamheden" tijdens deze excursie en de resultaten van ons ijverig gemeet.

Bomen en struiken groeien elk jaar weer een stukje. In 't voorjaar zwellen de knoppen op, wijken de knopschubben uiteen (*en vallen uiteindelijk af*) en komt een nieuwe loot met de nog jonge bladeren tevoorschijn. Afhankelijk van verschillende factoren zal later blijken hoe groeizaam de periode van lente en zomer is geweest. Die groei is af te lezen van de plaats waar de eindknop ooit heeft gezeten. De afgevallen knopschubben hebben namelijk een ring op de tak achtergelaten (zie tekening boven).

Door de afstand tussen de eindknop en het 1^e ringlitteken te meten, kan de groei in 2009 worden vastgesteld. De afstand tussen het 1^e ringlitteken en het 2^e ringlitteken geeft de groei van 2008 weer.

Ontluikende knop: bladeren ontrollen zich, knopschubben wijken

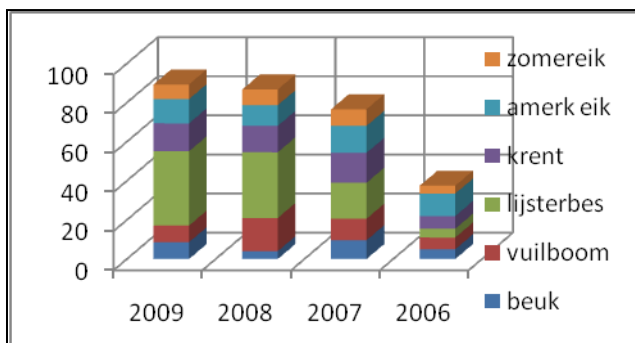
Tijdens de wandeling op zondag 17 januari in de bossen van Seters heeft de groep zich beziggehouden met een knoppentabel waarmee een zestal boomsoorten op naam werden gebracht.

Twee leden (met assistentie) hadden zich vrijwillig gemeld om de meetlat te hanteren. Van de op naam gebrachte bomen werden zorgvuldig de maten gemeten tussen de ringlittekens. De gegevens werden netjes genoteerd. In totaal zijn er 77 gegevens verzameld van de zes boomsoorten. Hierbij moeten twee kanttekeningen worden geplaatst. De vuilboom (ook wel sporkehout genoemd) bezit in het geheel geen knopschubben. Hierdoor ontbreekt ook een ringlitteken op de tak. Bij deze boom is steeds gemeten op een kruising van drie takken.

Naarmate de tak ouder is, wordt het ringlitteken steeds moeilijker zichtbaar. Op enkele bomen kon het ringlitteken dat de groei aangaf van 2006 niet meer worden achterhaald.

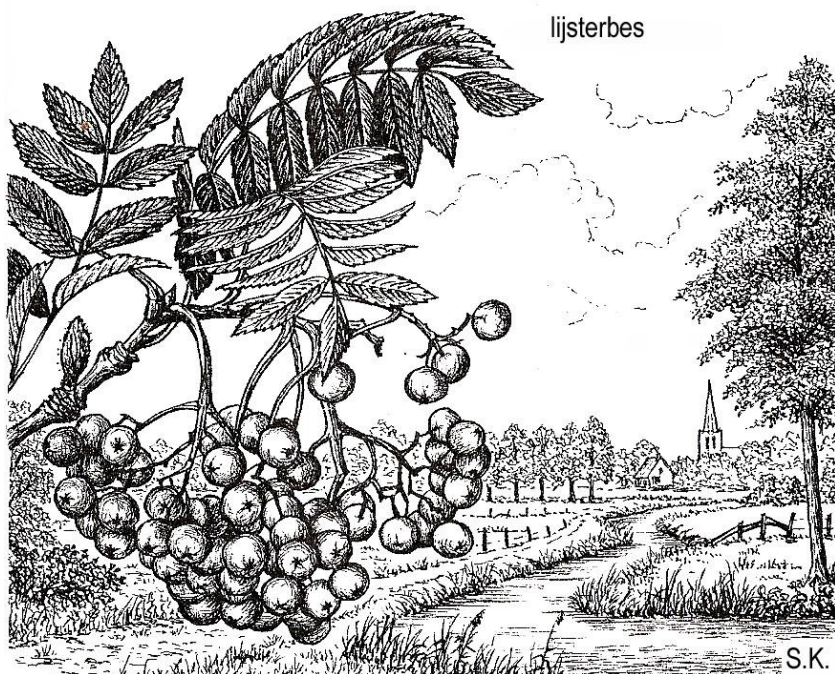
Met de genoteerde gegevens kon de volgende grafiek worden weergegeven (zie volgende bladzijde):

	2009	2008	2007	2006
beuk	8,6	4	9,6	5
vuilboom	8,5	17	11	6
lijsterbes	38	33,6	18,4	4,5
krent	14,3	13,5	15,3	6,5
amerk eik	12,4	10,6	13,8	11,5
zomereik	7,5	8	8,5	4

Het volgende is af te leiden:

De lijsterbes is in dit gebied een snelle groeier.

De zomereik en de beuk zijn in dit gebied langzame groeiers (hardhout!). De jaren 2009-2008 laten weinig verschillen zien. Het jaar 2006 is het minst groeizame jaar. Uit gegevens van het KNMI blijkt dat 2006 een van de warmste en droogste zomers is geweest. Met dank voor ieders deelname.

Jeroen Nusselein

VIDEOFILM HERFST BEKENT KLEUR 25 maart 2010

Vele keren ben ik er afgelopen herfst op uit getrokken, samen met Hanny en Lotje onze sheltie, om te genieten van de kleurenpracht van de herfst. In de aanloop naar de herfst dachten wij: het zal wel niks worden met deze herfst, we kenden toch een droge periode en vaak zie je dan, dat er weinig paddenstoelen te zien zijn.

Gelukkig hadden we ongelijk en kwam de groei toch op gang, weliswaar later dan anders, maar beslist niet minder mooi.

Dus de camera meegenomen en beelden geschoten, in de wandelgebieden die bij ons favoriet zijn: Huis ter Heide, Plantloon, het bos bij de Efteling, de IJsbaan, een stuk Loonse en Drunense Duinen en de Baardwijkse Overlaat. Gebieden waar we ook met Ken en Geniet gewandeld hebben. De kleuren waren buiten verwachting magnifiek en zo ontstond het idee eens een herfstfilm te maken. Eerst waren er heel weinig paddenstoelen maar na wat regen schoten ze uit de grond en konden we vele soorten waarnemen.

Maar daar hoeft ik nu niet veel over te vertellen, want dat kunt u zelf komen bekijken tijdens onze laatste avond van dit winterseizoen, op donderdag 25 maart.

Dan willen we u mee laten genieten van hetgeen wij hebben waargenomen. Laat u verrassen door de kleurenpracht en de grote soortenrijkdom van onze eigen omgeving. De voorstelling vindt plaats in de filmzaal van de Cammeleur, aanvang 20.00 uur. Tot dan.

Christ Grootzwagers

AAN WELKE DIEREN JE EEN VOORBEELD KUNT NEMEN.

Opruimen als Termieten.

Word je gek van alle troep op je bureau? Ben je minuten lang aan het zoeken naar je sleutels? Schep je orde in de chaos en neem daarbij een voorbeeld aan termieten. Deze insecten zijn indrukwekkende architecten. Ze maken imposante bouwwerken die getuigen van goed bouwkundig inzicht. Bovendien ventileren ze hun woning uitstekend: ze zorgen dat er geen overbodige takjes in de weg liggen, die de luchtstromen kunnen blokkeren. Zorg ook voor voldoende frisse lucht, thuis en op je werk. Zet af en toe een raam open en ruim je huiskamer of bureau op. Als je vanuit je ooghoeken niet steeds wordt afgeleid door allerlei dingen die je nog moet doen, kom je makkelijker tot rust.

Bewegen als een Zwanenhalsfuut.

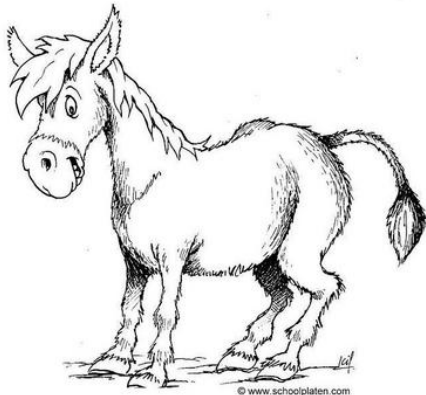
Minstens een halfuur bewegen per dag klinkt haalbaar, maar toch is het in praktijk lastig om aan de norm te voldoen. Denk ter inspiratie eens aan een zwanenhalsfuut. Deze vogel beoefent een bijzondere vorm van aquajoggen: met kleine pasjes trippelt hij over het water en dankt daaraan ook zijn bijnaam "Jesus Christ bird". Op deze manier houdt hij zijn broedspieren soepel. Vlug naar buiten dus voor een stevige wandeling of flinke fietstocht, door te bewegen in de natuur kun je tegelijkertijd genieten en aan je conditie werken.

Tot tien tellen als een Ezel.

Neem je soms te overhaaste beslissingen? Zet voortaan eerst je gedachten rustig op een rijtje.

Ezels zijn daar uitermate bedreven in: die kiezen bedachtzaam hun weg en luisteren daarbij naar hun intuïtie. Ezels lijken lui en koppig; maar zijn in feite kalm en vastberaden. De

dieren komen oorspronkelijk uit Afrikaanse bergstreken. Daar konden ze bij gevaar niet makkelijk op de vlucht slaan, omdat ze bij een misstap zo in een ravijn konden storten. Er zat dus niets anders op dan koelbloedig te blijven.

Overgenomen uit Grasduinen

Lammie.

“Voor de afwisseling” had het van tevoren weer eens gesneeuwd (het is raak geweest deze winter!) toen we deze zondagochtend op pad gingen.

Vanaf café de Roestelberg, aan de rand van de Loonse en Drunense Duinen, liepen we richting de westelijker gelegen IJsbahn onder leiding van onze gidsen Jan Vrinten en Fia Grootzwagers. We hoorden al meteen een boomklever roepen; deze vogel houdt zich graag op bij de oude beuken die hier staan.

We volgden eerst een stukje van de mountainbikeroute om bij een rododendron te kunnen komen. Deze struik is in veel bossen, vooral op landgoederen, aangeplant en komt oorspronkelijk uit Azië. Hij groeit daar in het wild, maar werd er al 1000 jaar geleden ook als sierheester in potten geplant. O.a. met de V.O.C.-schepen werden rododendrons naar Europa gebracht. Het is een giftige plant; zelfs de nectar in de bloemen is giftig en daardoor ook de honing die bijen van deze nectar maken. De honing heeft een hallucinerende werking en soldaten die vroeger dit spul op hun boterham kregen, werden er kennelijk zeer heldhaftig van.

We klommen tegen de randwal van het stuifzandgebied omhoog en kwamen op de rode route terecht. We vonden de sporen van een ree in de sneeuw. Er werd even stilgestaan bij de kruin van een eik; de stam is helemaal onder het stuifzand verdwenen.

Grove dennen staan er ook veel in dit gebied. Het is de enige dennensoort die in Noord Europa de ijstijden overleefde. De naalden van deze boom zijn 5 à 10 cm en de kegels (mastappels) 5 à 8 cm lang. Op de hogere delen van de stam is de bast vaak oranjeachtig. Het is een belangrijke houtleverancier (grenen) en van de hars wordt terpentijnolie gemaakt.

Na ongeveer een kilometer gelopen te hebben, staken we het fietspad en de Waalwijkse Baan over. Weer in het bos liet een roodborstje zich goed bekijken. Even later kwamen we bij de IJsbahn aan. Er lag inderdaad ijs op het water van deze mooie plas, maar dat zag er niet erg betrouwbaar uit. Er werd nu dan ook niet geschaatst; enkele weken eerder wel!

De IJsbahn is in de 30-er jaren van de vorige eeuw gegraven in het kader van de Werkverschaffing, wist Jan te vertellen. Er liggen een paar eilandjes in de plas.

Toen we de IJsbaan bijna helemaal rond gelopen hadden, kwamen we op een mooi pauzeplekje aan en dus werden de thermosflessen en boterhammen te voorschijn gehaald. Een tweetal Pyrenese berghonden kwam ons gezelschap houden, dat wil zeggen: de ene kwam schooien (dat doet ze anders nóóit!) en de andere lag lekker in de sneeuw te rollebollen. Op deze plek konden we een zeeden mooi bekijken. Deze dennensoort is afkomstig uit het midden en westen van het Middellandse Zeegebied. In het zuidwesten van Frankrijk is de zeeden op grote schaal aangeplant voor de harswinning en bovendien werden de duinen ermee vastgelegd. De naalden zijn maar liefst 17 tot 25 cm lang en de kegels 12 tot 18 cm (die wil je niet op je hoofd krijgen!).

We liepen verder en staken opnieuw de Waalwijkse Baan over. Na een poos kwamen we bij een open gedeelte met links stuifzand (nu een sneeuwvlakte natuurlijk) en rechts een heideveld. Hier verlieten we de rode route en gingen rechtsaf en dan via een ruiterspad naar een volgend heideterreintje. We zagen de sporen van een haas. Fia had ons het rood bekermos willen tonen, maar de sneeuw gooide roet in het eten. Dan maar een foto meegenomen!

Bekermossen behoren tot de korstmossen, opgebouwd uit een schimmel in nauwe relatie (symbiose) met een wier. Ze vormen “steeltjes”, soms vertakt, met een bekervormig uiteinde. In februari komen er helderrode bolletjes in de bekertjes; dit zijn de sporenvormende voortplantingsorganen. Het rood bekermos is vrij algemeen in heiden, lichte bossen en oude zandverstuivingen.

We beklommen een heuveltje en kwamen op de gele route terecht, die we nu een stukje volgden. We liepen daarbij over een mooi paadje tussen met sneeuw bedekte sparren door; alsof er een gigantische bus poedersuiker over uitgestrooid was.

Daarna stonden we aan de rand van het grotere stuifzandgebied Roestelberg, omgetoverd tot winterpretpark. Er werd volop sleetje gereden vanaf de hellingen van de stuifduinen. Fia vertelde iets over de mierenleeuw, ook weer aan de hand van een foto, want in de winter zul je dit insect niet aantreffen.

De mierenleeuw is een libel-achtig insect met een lang smal lichaam en vier smalle vleugels. Het dier dankt zijn naam aan de larven, die vangkuilen maken in het zand. De larve graaft zich onderin de vangkuil in; alleen de kaken steken net boven het zand uit. Insecten die in de valkuil glijden (veelal mieren) worden meteen door de kaken gegrepen en verorberd.

We liepen een stuk over het met sneeuw bedekte stuifzand. Aan de voet van een bosje staken enkele groene sprietten boven de sneeuw uit: de zandzegge. Deze legt het stuifzand in hoog tempo vast, want het vermeerderd zich snel. Uit de wortelstok, die vele meters onder de grond kan kruipen, komen op regelmatige afstanden de jonge spruiten te voorschijn. Ook vonden we een flink exemplaar van de gele trilzwam op een tak van een eik.

We beklommen de noordelijke randwal en liepen hierover terug naar café de Roestelberg. Daar dronken we een lekker bakske en tenslotte reden we weer naar Dongen.

Onze gidsen hebben nog veel meer verteld dan in dit verslag weergegeven is, maar ik wou mijn verhaal nu eens “kort” houden. Bedankt voor de goede uitleg en de mooie wandeling!

Hanny Oerlemans

Droge maart, natte april, koele mei, Vullen de schuur en de kelder erbij.
--

PROGRAMMA

Dinsdag 9 maart: Digitale fotopresentatie van Fia Grootzwagers over Oostenrijk. Er werd gewandeld in de omgeving van Ried in het Oberinntal en in het Kaunertal, omgeven door machtige bergen. Natuurlijk zult u vele beelden te zien krijgen van o.a. vlinders, planten en schitterende landschappen. Meer informatie vindt u elders in dit Hoefblad.

Aanvang 20.00 uur in de filmzaal van de Cammeleur, Hoge Ham 126.

Zondag 14 maart: Autotocht van een halve dag naar de Eikenmik bij Ulvenhout. Jos van Dongen neemt ons mee door één van zijn geliefde gebieden. Het Ulvenhoutse bos is zeer afwisselend en bestaat in hoofdzaak uit loofbos. De natuur ontwaakt langzaam uit zijn winterslaap in deze tijd van het jaar. Misschien ziet u zelfs al een ree langs komen of amfibieën, een specialiteit van Jos, dit is geheel afhankelijk van de temperatuur en de luchtvochtigheid.

We vertrekken om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein bij Albert Heijn aan het Looiershof. Opgeven voor maandag 8 maart 19.00 uur.

Donderdag 25 maart: Filmavond verzorgd door Christ Grootzwagers. Afgelopen herfst werden de opnamen gemaakt voor deze film. We doen verschillende natuurgebieden in de nabije omgeving aan: Huis ter Heide, Plantloon, de Loonse en Drunense Duinen en de Baardwijkse Overlaat. Behalve landschappen met fraaie herfstkleuren krijgen we vooral ook paddenstoelen te zien.

Aanvang 20.00 uur in de filmzaal van de Cammeleur, Hoge Ham 126.

Zondag 28 maart: Autotocht van een halve dag naar de Kogelvanger bij Breda. Dit gebied van 20 ha bestaat uit gemengd naald- en loofbos. Onder de bomen groeien veel kruiden en heesters. Jan Jansen zal deze morgen onze gids zijn.

We vertrekken om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein bij Albert Heijn aan het Looiershof. Opgeven voor maandag 22 maart 19.00 uur.

Zondag 11 april: Autotocht van een halve dag naar De Brand bij Udenhout. Speciaal voor de voorjaarsbloei (bosanemoon, speenkruid e.a.) bezoeken we dit gebied onder leiding van onze gidsen Wim Blankers en Fia Grootzwagers. De Brand bestaat uit bossen, moerassen en vochtige graslanden met poelen. Het wordt doorsneden door verschillende waterlopen. We vertrekken om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein bij Albert Heijn aan het Looiershof. Opgeven voor maandag 5 april 19.00 uur.

Zondag 25 april: Fietstocht van een halve dag naar de omgeving van Alphen en Chaam. Dit is een zeer groene omgeving met o.a. de uitgestrekte Chaamse Bossen en het Alphens Zand. Een prachtige streek die we doorkruisen onder leiding van onze fietsgidsen Kees van Dongen, Harrie van Dongen, Rinus van Riel en Marie-José van Gestel.

We vertrekken om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein bij Sporthal de Salamander, Belgiëlaan 2. Opgeven vóór maandag 19 april 19.00 uur.

Zondag 9 mei: Autotocht van een halve dag naar Landgoed Heerenbeek en het Veldersbos. Beide gebieden bestaan vooral uit loofbos met wat naalddhout ertussen. In Heerenbeek staat een fraai wit landhuis dat op een klein kasteeltje lijkt. In het Veldersbos liggen de Negen Dreven, die bij elkaar komen op de negensprong. We maken hier een wandeling onder leiding van onze gids Christ Grootzwagers.

We vertrekken om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein bij Albert Heijn aan het Looiershof. Opgeven voor maandag 3 mei 19.00 uur.

Zaterdag 22 mei: Bustocht van een hele dag naar de Wieden en Weerribben in Noordwest Overijssel. Dit zijn allebei veengebieden, waar turf gewonnen is. Hierdoor zijn plassen en petgaten ontstaan. Behalve moerasen en rietlanden zijn er ook bloemrijke hooilanden en bossen. Meer informatie en een opgavestroom in het volgende Hoefblad.

OPGEVEN VOOR DEZE EXCURSIES KUNT U BIJ:

Koos Leemans, Hertog Janstraat 14, tel. 0162-315924

En bij:

Marie-José van Gestel, Hubertusstraat 9, tel. 0162-322316

Of (mobiel) 06-10120230

LIDMAATSCHAP "KEN EN GENIET"

De KONTRIBUTIE bedraagt voor leden € 12, - per jaar. Bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar wordt € 1, - per maand berekend. Jeugdleden (14-16 jaar), huisgenoten en 65-plussers betalen € 10, - per jaar; bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar betalen zij € 1, - per maand.

De minimum donatie voor begunstigers bedraagt € 10, - per jaar, wanneer zij het verenigingstijdschrift wensen te ontvangen.

Alle leden en donateurs zullen een acceptgiro ontvangen.

MEDEDELINGEN

Als nieuw lid heten wij van harte welkom:

Dhr. R. v.d. Braak Nicolaas Pieckstraat 15 Tilburg

Dhr. en mevr. Van den Diepstraten Meidoornlaan 1B Oosterhout

Mevr. M. Krijns Prinses Maximastraat 25 Dongen

Dhr. D. Brakkee Molenstraat 34 Made

Mevr. T. v.d. Aa Prinses Maximastraat 7 Dongen

Contactpersonen werkgroepen:

Vogelsilhouetten plaatsen en

Uilenwerkgroep:

Roelof Janssens

Pater Kerssemakersdreef 8, Oosterhout

Tel. 0162-437302

Nestkastenwerkgroep:

Koos Leemans

Hertog Janstraat 14, Dongen

Tel. 0162-315924

Vogelwerkgroep:

Leo Reijnierse

Kardinaal van Rossumstraat 52, Dongen

Tel. 0162-316475

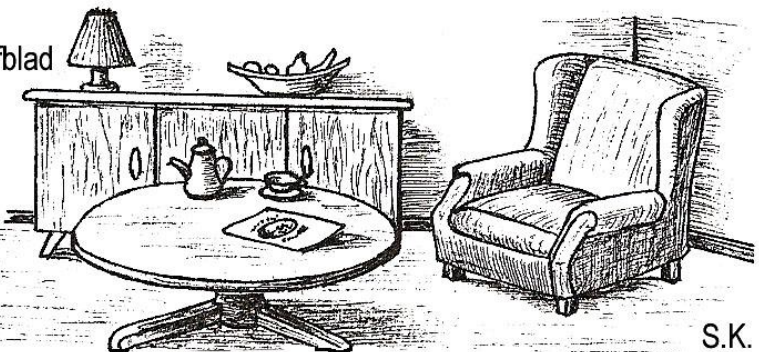
Vlinderwerkgroep:

Fia Grootzwagers

Triangellaan 17, Dongen

Tel. 0162-315404

Houdt 't Hoefblad
altijd binnen
het bereik!

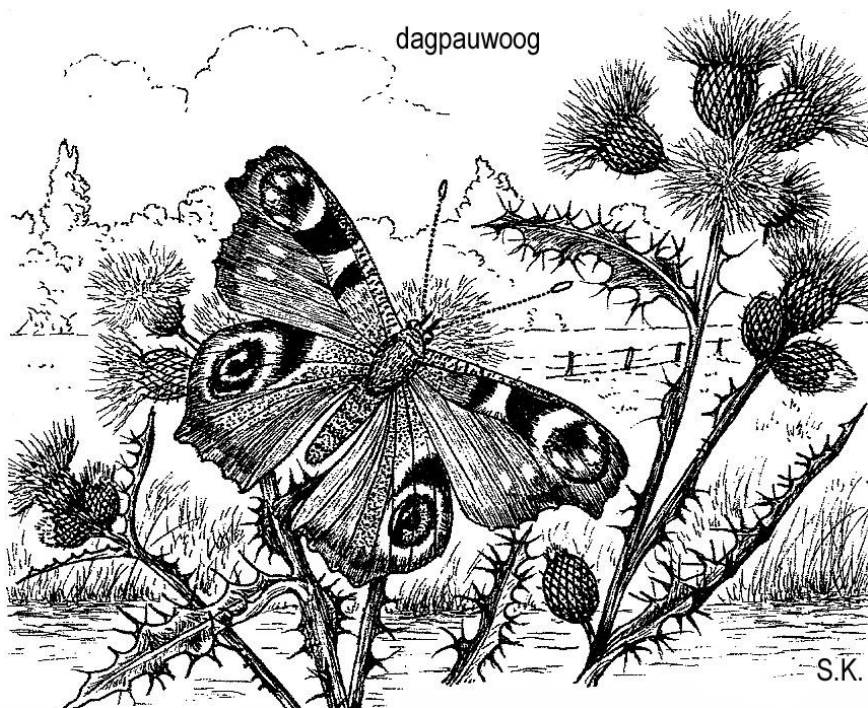
S.K.

Copy voor het volgende Hoefblad kunt u inleveren vóór 1 april a.s. bij het redactie-adres: Lammie Bek, Bloemaertstraat 19, 5102DP Dongen.

Ook is het mogelijk uw copy via e-mail te versturen, GRAAG ALS BIJLAGE VERZENDEN. Het e-mail adres is: accm.aarts@home.nl

ODE AAN DE VLINDERWERK GROEP ONDER LEIDING VAN FIA.

Elk jaar kijk ik weer naar de eerste vlinders uit, citroenvlinder, kleine vos, dagpauwoog, die als eerste de winter uitkomen. Daarna komen er weer andere, soms schrijf ik ze in mijn agenda op, of soms bij uitzonderlijke data, onthoud ik ze.

Net zoiets als bij de vogeltjes, de tijtjaf en de fitis.

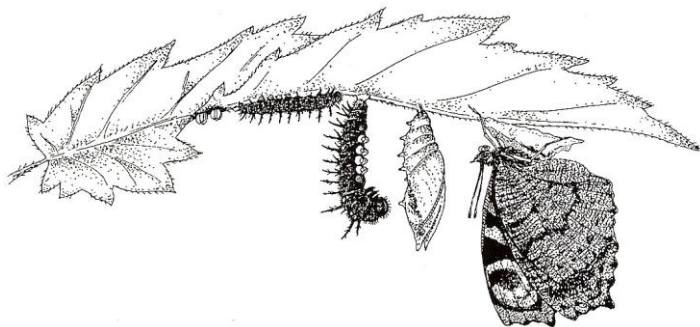
Maar sommige mensen zijn daar veel consequenter in en daar ben ik ze eigenlijk heel dankbaar voor.

Per gebied en op data houden ze bij wat er zoal rondvliegt en bij de vlinderwerkgroep zijn dat al jaren, heel nauwkeurig bijgehouden, de vlinders. Heel nauwkeurig lees ik hun lijstjes door, ook afgaande op mijn eigen waarnemingen en tussen de regels lees ik en laat die fantastische waarnemingen tot me doordringen, zie ik ze als het ware voor mijn eigen ogen voorbijvliegen, van bloem naar bloem, of zwevend zwervend, en/of weggewaaid op een zwoel windje.

Vergelijkenderwijs krijg je toch een heel mooi beeld, wat zich door de jaren heen afspeelt, waar liggen de hoogte- en dieptepunten van de verschillende soorten vlinders, in welke gebieden. Dankzij o.a. de nauwkeurig vastgelegde waarnemingen van Fia en haar club weten we hier

meer van. Voor wie goed leest zit er een schat aan gegevens in. Fia en jouw club, geweldig bedankt en ga door.
Sommige vlinders leggen eitjes op de brandnetel en daar heb ik een gedichtje over geschreven. Elk jaar en steeds opnieuw, laten we het hopen, opdat menig een er van kan blijven genieten.

Marcel Elshout

BERMTOERIST

Aan de kant van de weg ging een vlinder aan de leg
 'k zit eivol, ik ben het beu ik ben het zat
 Voel me geprikkeld, leg mijn eitjes op dit netelblad
 Ze veranderden in kruipertjes, en vraten zich ongans,
 Na al dat gewriemel en gehannes werd het stil, stokstijf
 aan een zijden draadje
 Meta en Morfose, geduld gehuld, in uitgekiende pose
 Tableau vivant.....
 Zo vond ik ze

.....
 Hun introdans verandert in extase,
 de kleurige kleren aan, hier snel vandaan
 maak baan, ik ben op zoek, op zoek naar mijn kompaan
 Ik voel me netelig, ik ben geprikkeld.

Ik stuif, ik fui, keur bloem na bloem op smaak en geur, ik kleur
 Ik ga op stap, ik vlieg en fladder, fleurig, vrolijk wat
 Ik rol mijn tong, en zuig wat honing
 Ach heer, ach heer, zie daar mijn koning
 Ik rust wat uit, ben moe, mijn vleugels toe,
 Kalmte, 't doet me wat, en dan opnieuw dat netelblad.

Marcel Elshout

MEERVLEERMUIZEN UIT DE BIESBOSCH SLAPEN IN 'S GRAVENMOER.....

In onze provincie Brabant komen 11 soorten vleermuizen voor. Een betrekkelijk zeldzame soort is de meervleermuis. Deze vleermuis jaagt vlak boven het wateroppervlak van bredere vaarten en kanalen op insecten. Uit vleermuisonderzoek in de Biesbosch blijkt, dat de daar jagende meervleermuizen 's avonds vanuit zuidelijke richting naar de Biesbosch toe vliegen. De vraag rees: Waar slapen die beestjes overdag?

Eerst wat algemene informatie:

Vleermuizen vliegen en jagen 's nachts; het zijn nachtdieren. Om zich te kunnen oriënteren, stoten ze tijdens het vliegen geluiden uit die voor ons mensen niet hoorbaar zijn (ultrasoon geluid). Wanneer het geluid tegen een obstakel botst, wordt een gedeelte van het geluid teruggekaatst. Dit heet de echo. Juist deze echo wordt door het vleermuisgevangen en in de hersenen (hoe klein ook!!) tot een geluidsbeeld gevormd. D.m.v. deze zgn. echolocatie kunnen deze dieren zich dus oriënteren en vliegen ze nergens tegen aan.

Bij vleermuisonderzoek wordt gebruik gemaakt van een detector. De detector is een handzaam stukje elektronica met een zeer gevoelige microfoon. Deze microfoon vangt de geluiden op die de vleermuizen tijdens het vliegen maken en zet het ontvangen geluid om in een voor mensen hoorbaar geluid. Door nu te letten op het ritme, de klankkleur en de frequentie waarop het geluid wordt ontvangen, kan een vleermuis (na flink wat oefening) op naam worden gebracht.

(Noot: vleermuizen zijn nachtdieren; overdag slapen deze dieren in gebouwen.)

De vleermuiswerkgroep Noord-Brabant had het voorjaar van 2009 in het teken van de meervleermuis geplaatst. Op meerdere locaties in onze provincie zou gezocht worden naar meervleermuizen en eventueel ook kolonies. Zo ook in Midden Brabant.

16 mei 2009:

Onder wat dreigende weersomstandigheden stonden enkele leden van de Vleermuiswerkgroep bij het postpunt aan het Oude Maasje. Het regende licht. Om 22:15 uur meldde de eerste meervleermuis zich. Duidelijk dieren op trekroute naar het jachtgebied die over het gemaal van het afwateringskanaal kwamen aanvliegen. Even was er nog discussie of we hier te

maken hadden met water- of meervleermuizen. In Brabant horen we deze laatste soort niet vaak... Na een aantal passerende dieren was het voor ieder duidelijk: nat spetterend geluid op 35 khz. was hoorbaar op de detector.

Op het kaartje staan de twee postpunten bij 't Oude Maasje. De vraag rees waar de dieren vandaan kwamen. Een blik op de kaart gaf een aantal mogelijkheden. In acht genomen dat meervleermuizen gebouwbewonende soorten zijn, vielen enkele mogelijkheden af. De eerste plaats die in beeld kwam was Raamsdonk.

23 mei 2009

De draad werd opgepakt vanaf het Afwateringskanaal. Twee personen postten bij de eerste brug vanaf het gemaal nabij de kerk van Raamsdonk, een persoon bij het viaduct onder de snelweg A59 en twee personen inventariseerden tot aan de fietsbrug. In totaal werden 60-65 langsvliegende meervleermuizen geteld. Geen van de dieren kwam vanuit een woonkern. De kolonieplaats moest dus verder zuidwaarts worden gezocht.

28 mei 2009

Ondergetekende luisterde deze avond langs de Donge ten noorden van 's Gravenmoer.

Rond 22.40 uur werd de eerste meervleermuis gehoord. In sneltreinvaart vlogen de dieren daarna in formaties van 3 à 4 stuks voorbij. Snel werd in de auto gestapt om ten zuiden van 's Gravenmoer (op de brug bij de Wilhelminalaan) te luisteren of ook daar meervleermuizen passeerden. Op dit meetpunt werd geen meervleermuis gehoord, wel passerende dwergvleermuizen.

De kolonieplaats moest zich dus tussen deze twee meetpunten bevinden: in 's Gravenmoer!

29 mei 2009

Twee personen liepen op de Dongedijk noordwaarts; een persoon fietste vanaf het 1^e meetpunt van 28 mei zuidwaarts langs de Donge. Bij een dubbele bomerij (zie afbeelding) bleken de meervleermuizen vanaf de dorpskern van 's Gravenmoer de Donge op te vliegen in noordelijke richting.

30 mei 2009

Ruim voor zonsondergang liepen een aantal leden door het westelijk deel van 's Gravenmoer op zoek naar bewoningssporen. Gelet werd o.a. op donkere plekken nabij schoorstenen. Deze zoekactie heeft geen mogelijke verblijfplaatsen opgeleverd.

Rond 22.30 uur bij het vallen van de duisternis, werden strategische punten gekozen in dit deel van het dorp. Enkel bij de Hoofdstraat, een brede straat die het hele dorp van noord naar zuid doorkruist, werden dieren gehoord bij de dubbele bomenrij. Nadere inspectie leert dat de dieren over een huizenblok vliegen om de Hoofdstraat te bereiken. (zie witte pijl)

2 juni 2009

De wijk ten oosten van de Hoofdstraat werd doorgewandeld met de detector 'op vol vermogen'. Straat voor straat wordt "beluisterd". En passant werd een kolonie uitvliegende dwergvleermuizen ontdekt. Na deze avond werd duidelijk dat er nog slechts een aantal straten overbleven waar de meervleermuizen zich overdag zouden kunnen ophouden.

4 juni 2009

Nabij de Grutterijstraat, terwijl het nog vrij licht was, werden sociale geluiden waargenomen op de detector. Wanneer voor het huis gepost wordt, komen de overburen polshoogte nemen. Dochterlief bleek twee dagen geleden een vleermuis te hebben gefotografeerd die tegen de voorgevel aan hing. Er bleken minstens 55 dieren uit een opstaande loodslab nabij de schoorsteen te vliegen. De huiseigenaar kwam nieuwsgierig meetellen. Hij vertelde dat een jaar of 2-3 geleden wat ondefinieerbaar materiaal op zolder werd gevonden en er ook overlast was van stank. De man dacht last te hebben van spreeuwen. Hij heeft toen wat kieren en gaten op de zolder dichtgemaakt. Gelukkig had de huiseigenaar geen problemen met het feit dat zijn huis door de meervleermuizen was uitgekozen als slaappleats.

Conclusie:

Er is op een zeer arbeidsintensieve manier gezocht naar een meervleermuizenkolonie. Met in totaal 6 mensen is in zeven dagen gezocht naar deze kolonie. Efficiënter was geweest om 's ochtends vroeg met een fiets en een batdetector door 's Gravenmoer te fietsen. Echter, we wilden eens bezien of het ook mogelijk was om in de avonduren een vleermuiskolonie op te sporen. Dat is gelukt!

Met dank aan allen die hebben deelgenomen.

Jeroen Nusselein

DE LENTE

Onder wolken wind
En voorjaarsregen
priemt de lente door het wintertij.
't Zomert blad en bloem
langs alle wegen.
Een ander jaar
holt weer ons oog voorbij.

Na iedere bloei verwelkt de kleur.
Van iedere smaak, van elke geur
blijft een herinnering in ons gemoed
of zij fluweel was,
bitter, wrang of zoet.

J. Vandeweghe

Ingezonden door Jan Vrinten.

VERSLAG EN BEVINDINGEN VAN DE NESTKASTENWERK GROEP.

Seizoen 2009 Nestkastenwerkgroep

- Vanaf ongeveer de maand oktober tot en met april op maandagmiddag doen we nestkastjes timmeren. Dat zijn dan ongeveer 100 kastjes die we maken.
- Vanaf half augustus – begin september op maandagmiddag maken we de nestkastjes schoon bij de mensen thuis, op de begraafplaats aan de Middellaan en in de “Kandoeltuin”. Dat zijn 193 kastjes. Daarvan waren er 125 leeg en 68 waar in gebroed was. Dat doen we ongeveer 6 tot 7 keer op maandagmiddag.
- **Voor nestkastjes schoonmaken kunnen we nog een paar mensen gebruiken. U kunt zich hiervoor opgeven bij Koos Leemans.**

ALGEMENE LEDENVERGADERING KEN EN GENIET,
2 februari 2010.

Aanwezig zijn 86 leden.

- 1 De voorzitter heet alle aanwezige leden hartelijk welkom. Hij staat stil bij Frans Vermeulen, die afgelopen weekend is overleden en waarvoor zaterdag a.s. de uitvaartdienst wordt gehouden. Aansluitend een minuut stilte voor de ons in 2009 ontvallen leden. Christ staat ook stil bij al onze werkgroepen en bedankt de daarin werkzame vrijwilligers. De vernielingen in Kandoel komen aan bod: is een bordje “verboden toegang” (uiteraard niet bedoeld voor leden van de vereniging) de oplossing?
- 2 De notulen van de algemene ledenvergadering 2009 worden voorgelezen, er zijn geen op- of aanmerkingen.
- 3 Ingekomen stukken: bericht van verhindering ontvangen van: mevr. Claveaux; dhr. en mevr. Langerak ; dhr. en mevr. (Kees) Leemans; mevr. Marie Leemans; dhr. en mevr. Wouters; dhr. Janssen; dhr. Vermijs; mevr. v.d. Gevel; mevr. van Dongen; mevr. Bek; dhr. en mevr. Tuijelaars en mevr. Verschuren.
- 4 Het jaarverslag van 2009 wordt voorgelezen, ook hier geen op- of aanmerkingen.
- 5 Het jaarverslag van de penningmeester wordt voorgelezen, de aanwezige leden kunnen de cijfers meelezen op het aangebrachte scherm alleen kijken die af van datgene, wat John ten gehore brengt, duidelijke kinderziekten van een nieuw project!
- 6 De kascontrolecommissie, de heren v.d. Elshout en Surewaard, doen verslag bij monde van eerstgenoemde: de inkomsten zijn verantwoord en de uitgaven worden gedekt door deugdelijke kasbewijzen, zodat decharge kan worden verleend.
- 7 Nieuwe kascontrolecommissie 2010: dhr. Surewaard wordt als aftredend commissielid bedankt, dhr. v.d. Elshout blijft nog actief. Aangezien zich geen nieuw lid meldt neemt dhr. Surewaard de controle 2010 nog voor zijn rekening.
- 8 Aftreden van bestuursleden: Anton Staps en Corrie Koreman zijn volgens rooster aftredend. Er hebben zich geen tegenkandidaten gemeld, dus zowel Anton als Corrie blijven in functie.
- 9 De penningmeester behandelt de begroting voor het lopende boekjaar, ook nu hebben de aanwezigen te maken met eerdergenoemde afwijkingen tussen het voorgelezene en dat wat te zien is op het scherm.

- 10 De voorzitter neemt het programma 2010 door. De veranderde data worden doorgegeven en komen te zijner tijd ook in het Weekblad voor Dongen; mocht de kerstmorgen op 19 december 2010 niet meer in de Pijp gehouden kunnen worden dan is een andere locatie beschikbaar.
- 11 Jubilarissen: Ria Richards is 30 jaar lid: aangezien er een fout is gemaakt bij haar 25jarig lidmaatschap wordt ze nu extra in de bloemetjes gezet. Joop van Zon en Kees van Tilburg zijn 25 jaar bestuurslid van de Jeugdnatuurverkenners, een mijlpaal om bij stil te staan; zij worden door de voorzitter bedankt voor hun werkzaamheden en ontvangen een oorkonde en een fraaie voedselsilo met het benodigde vogelvoer.
- 12 Rondvraag: als eerste zoals gewoonlijk Joop van Zon met een verslag van de activiteiten van de Jeugdnatuurverkenners. Er wordt door de leiding hard gewerkt om een interessant programma te brengen. Joop doet een oproep aan de vergadering om te proberen meer leden te krijgen. Momenteel zijn er 11 kinderen lid, dat is eigenlijk te weinig om door te blijven gaan; misschien helpen de in het vooruitzicht gestelde stukjes tuin in Kandoel.
- Ad Leeggangers: is er met de woningbouwvereniging overeenstemming bereikt over het herstel van de schade die is toegebracht aan het lokaal van de nestkastenwerkgroep? Ja, Christ heeft contact gehad en de herstellingen worden aangebracht.
- Cor v.d. Elshout: wil het bestuur goed nakijken wie een lidmaatschapsjubileum te vieren heeft, hij kan na de vergadering een naam doorgeven van een vergeten jubilaris.
- Over biodiversiteit: de gemeente Dongen heeft gekozen voor de koninginpage als ambassadeurssoort, een vlinder die vroeger veel voorkwam in deze regio maar nu nagenoeg verdwenen is. Hier zal extra aandacht aan worden besteed. Ken en Geniet helpt mee maar de gemeente moet het voortouw nemen; Dongen wil 53 km aan wandelpaden realiseren, in de gehele regio wordt dat plm. 600 km.
- Christ geeft op advies van John een overzicht van de bankkosten bij de diverse manieren van betalen. Wie wil betalen via internet (de goedkoopste manier) graag e-mailadres doorgeven aan John. Wie wil betalen via automatische afschrijving kan dit telefonisch of via e-mail doorgeven aan John.
- Francine Snoeren geeft door, dat zij de Hoefbladen, die Frans Vermeulen rondbracht, in de toekomst wil bezorgen; Marie-José gaat dat regelen.

Vanaf volgend jaar zullen rondleidingen van schoolkinderen verzorgd worden door gidsen van Ken en Geniet, tenminste als de gemeente hiervoor een financiële vergoeding over heeft.

- 13 De voorzitter sluit de vergadering, vraagt de aanwezigen toch vooral het pauzedrankje af te halen aan de bar en wenst allen wel thuis.

Na de pauze wordt nog een schitterende film vertoond over de insectenwereld, werkelijk verbluffend mooi.

Corrie Koreman, secr.

JAAROVERZICHT 2009, KEN EN GENIET.

Per 31 december 2009 heeft Ken en Geniet 267 leden.

Het verenigingsjaar werd geopend met onze bekende snertwandeling, deze keer in de bossen van Surae waarna de snert klaarstond bij café-restaurant "Vijf Eiken".

In de loop van 2009 maakten we 15 auto/wandelexcursies van een halve dag, 3 keer een fietsdagtocht, 1 keer een fietstocht van een halve dag. Voor de dagwandeling gingen we naar de "Oude Buisse Heide" bij Achtermaal. Onze z.g. "grote" tocht voerde ons naar Burgh-Haamstede op Schouwen-Duiveland en de vogeltrektocht in het najaar ging naar de Biesbosch.

Bovendien werden door de vlinderwerkgroep 3 dagtochten gerealiseerd waaraan ook ieder kon deelnemen.

Al deze wandel- en fietsexcursies werden voorbereid en begeleid door enthousiaste en bekwame gidsen uit de eigen gelederen van Ken en Geniet.

In de Cammeleur werd 7 maal een film- of dia-avond aangeboden, ook weer met materiaal van eigen leden; een lezing over vleermuizen en steenmarters werd verzorgd door een gastspreker.

Het Hoefblad, met op de omslag een fraaie foto van één van onze leden, verscheen 5 keer; hierin vindt U verslagen van excursies, interessante artikelen over bijzonderheden in de natuur vaak vergezeld van een passend gedicht, spreekwoord of gezegde. In het Hoefblad van jan./febr. staat een overzicht van de tellingen van de vlinderwerkgroep, in mei/juni/juli komt de vogelwerkgroep aan bod met de tuinvogeltelling en in aug./sept./okt. wordt een verslag gegeven van de werkzaamheden bij het

nestkastenonderzoek. De makers van de nestkasten blijven belangrijk, de clubkas vaart er wel bij. U zult begrijpen dat ook al deze activiteiten alleen mogelijk zijn door de inzet van veel vrijwilligers.

Kandoel: de extra grond, die van de gemeente in 2008 werd verkregen, is in de loop van het seizoen aangepast aan het al bestaande gedeelte van onze heemtuin. Er is heel hard gewerkt door onze "tuinmannen" om voor de winter de nieuwe aanplant in de grond te hebben. Het is dan extra jammer dat in de kerstvakantie een groep baldadige jongeren vernielingen aanricht zowel in de tuin als aan de bijenkasten van bijenvereniging Ambrosius. Er is aangifte gedaan bij de politie, tevens vraagt het bestuur zich af of en zo ja welke maatregelen genomen kunnen worden om zo iets in de toekomst te voorkomen.

Ken en Geniet werd ook uitgenodigd om deel te nemen aan de verenigenactie van Super de Boer; dat we als vereniging bekend en geliefd zijn in Dongen blijkt uit de opbrengst: € 170,-- was ons aandeel, een mooi bedrag!

Uw bestuur kwam in het afgelopen jaar 7 keer bijeen voor een vergadering, werd door de gemeente uitgenodigd en heeft deelgenomen aan bijeenkomsten inzake groenstructuurvisie, biodiversiteit en aan het meedenken over het opzetten van een regionaal wandelknooppuntennetwerk. We hebben afscheid moeten nemen van enkele markante Ken en Geniet-leden, zeer bij de vereniging betrokken mensen; het bestuur heeft getracht door deelname aan de gedenkbijeenkomsten uiting te geven aan onze betrokkenheid en het deed goed om te zien dat ook velen van U aanwezig waren.

Het jaarlijkse bestuursuitstapje kwam niet rond: er was geen datum te plannen, waarop alle bestuursleden tegelijk beschikbaar waren; wat zijn we druk!

Onze laatste activiteit: de kerstmorgen werd ondanks het zeer slechte weer toch een succes; de sfeer was ongedwongen en gezellig, de verzorging door onze vaste vrijwilligers uitstekend, de door Peter ten gehore gebrachte nummers zeer de moeite waard, kortom een echte "Ken en Geniet" morgen. De loterij bracht voldoende op om de kosten te dekken, dat dankt de vereniging echter alleen aan de diverse leuke prijzen en prijsjes, die door velen van U werden ingebracht.

Het bestuur kijkt met voldoening terug op het afgelopen jaar, is de vele vrijwilligers zeer erkentelijk voor hun onmisbare steun en is graag bereid te proberen om het komende jaar weer succesvol te laten verlopen.

Dongen, 2 februari 2010.

Corrie Koreman, secr.

OVERWINTERENDE LEPELAARS KONDIGEN HET VOORJAAR AAN.

lepelaar jong voederend

De lente is in aantocht. Uit waarnemingen van geringde lepelaars blijkt dat enkele tientallen dieren die in Afrika overwinterd hebben inmiddels aan de terugweg naar hun broedgebied in Nederland zijn begonnen.

Zuid Spanje. Ze duiken nu ineens op in het omvangrijke moerassige gebied in Zuid Spanje. Collega natuurbeheerders melden waarnemingen

van geringde lepelaars en uit eerdere waarnemingen van dezelfde dieren weten we dat ze in Afrika hebben overwinterd en nu dus in Zuid Spanje verblijven. We verwachten dat deze lepelaars zo half maart begin april op Nederlandse broedkolonies neerstrijken.

Overgenomen uit Natuurmonumenten
Lammie.

Is april klaar en rein,
Dan zal mei des te wilder zijn.

OVERLEDEN FRANS VERMEULEN

Opnieuw hebben we als Natuurvereniging Ken en Geniet afscheid moeten nemen van een lid, dat zich op vele fronten heeft ingezet voor onze vereniging.

Op 31 januari is de heer Frans Vermeulen overleden, in de leeftijd van 80 jaar, dit na een korte periode van ziekte.

Faai, zoals de meesten hem beter zullen kennen, organiseerde in het verleden vele fietstochten, samen met Piet in 't Groen, iets wat hij met liefde en plezier deed. Hij was een man met een bijzonder gevoel voor humor en altijd opgewekt, bij ons maar ook bij de PIJP en voorheen bij de cabaretgroep van Concordia. Vele malen heb ik hem zien optreden in het Patronaat, veel hebben we met hem gelachen en ook voor Ken en Geniet heeft hij eens opgetreden samen met Bertus Koreman.

Het fietsen was één van zijn grootste hobby's, daarbij leerde hij ook zijn vrouw Riet kennen; samen waren zij een onafscheidelijk stel.

Op onze dia- en filmavonden was hij een trouwe klant, daarnaast was hij jarenlang de bezorger van ons Hoefblad, kortom een man waar je op kon bouwen en die altijd klaar stond voor een ander.

Frans klaagde nooit, zelfs niet toen hij ziek werd.

Toen hij in het ziekenhuis vredig insliep zei Riet het volgende: **“We hebben het fijn gehad samen”**, en zo was het ook.

Nu kunnen we Riet alleen veel sterkte wensen bij het verwerken van dit grote verdriet.

NATUURPOËZIE

*Een dag
Stilte drijft nog slapend voort
Draalt voor de vroege dag
Het rijzend licht zoekt zijn baan
Over het blanke veld*

*Het jonge blauw loopt vol
In de geduldige dag
De zon verwarmt
Het opgevouwen blad*

*Volgezogen door het licht
Vlammen de jonge bloemen
Zweven lijven vol veren
Dansen vlinders in vol blauw*

*Langzaam verglanst de dag
Naar oud blauw
Het laatste licht verzandt
In grijs vergezicht*

*De dag overdekt zich
Zachtjes verdampt het geluid
Slechts het vuur van
Het gesteente gloeit.*

Uit Grasduinen

GROOT GEADERD WITJE

